

Denne sak er anlagt av Ola Eggen, Os, mot Esten E. Gjeltten, Ola Myrtrøen, Rolf Johnsen, Sigurd Østgård, Embret Vangsgjeltten, Ingvald Ryen, Annar Ryen og Ingmar Myen med påstand om et de tilpliktet å fjerne den av dem ved Dalbusjøen i Os opførte hytte samt det der opførte båtnøst, at de tilpliktet å fjerne den båt de har hatt i Dalbusjøen og et de tilpliktet å erstatte ham den skade som er ham påført ved deres fiske i Dalbusjøen.

Ved sakens behandling i herredsretten hadde partene på begge sider bevilning til fri sakførsel.

Nord-Østerdal herredsrett med domsmenn av det almindelige utvalg avsa den 16. september 1936 enstemmig dom hvorved de saksøkte blev frifunnet. Omkostninger blev ikke tilkjent.

Angående sakens nærmere omstendigheter henvises til herredsrettens domsgrunner.

Ola Eggen har påanket denne dom til Eidsivating lagmannsrett.

Han har i sin ankeerklæring gjort gjeldende de samme påstander og innsigelser som for herredsretten.

Hans påstand for lagmannsretten er sålydende:

- " 1. At motpartene under løpende mulkts tvang tilpliktet å fjerne den av dem ved Dalbusjøen i Os opførte hytta samt det der opførte båtnøst.
2. At motpartene likeledes under løpende mulkt tilpliktet å fjerne den båt de har hatt i Dalbusjøen inntil Ola Eggens eiendomsområde innen sjøen.
3. At de tilpliktet å erstatte Ola Eggen den skade som efter rettens skjønn er ham påført ved deres fiske i Dalbusjøen.
4. At de tilsvarende sakens omkostninger. "

Ankemotpartene Esten E. Gjeltten, Ola Myrtrøen, Rolf Johnsen, Sigurd Østgård, Embret Vangsgjeltten, Ingvald Ryen, Annar Ryen og Ingmar Ryen, som har fått bevilning til fri sakførsel for lagmannsretten, har ved den opnevnte prosessfullmektig, overrettssakfører Gunnar Bull Aakrann, nedlagt sådan påstand:

- " 1. Herredsrettens dom stadfestes.
2. Ola Eggen dømmes til å betale saksomkostninger for herredsrett og lagmannsretten til det offentlige som om saken ikke var benefisert for motpartene.

3. Undertegnede tilkjennes som befalt sakfører for motpartene salær av statskassen."

For lagmannsretten er det fremlagt en rekke nye dokumenter som dog ikke finnes å ha ~~brakt~~bragt søken i noen annen stilling. Blandt dokumentene er det utskrifter av 2 bygselsedler utstedt av fogden i Orke- og Guldals fogderi, henholdsvis i 1734 og 1801, hvorved er bortfiestet til gårdbrukere i Alen bl.a. nogen "engslåtter med dertil liggende fiksevand kaldet Dalbusjøen". Disse engslåtter er angitt å være solgt til privat eiendom ved kongeskjøte av 29. november 1831, hvor Dalbusjøen dog ikke er særlig nevnt. Forsåvidt den ankende part under hovedforhandlingen for lagmannsretten har gjort gjeldende at det er disse engslåtter som senere er kommet over på osveringers hender og nu eies av ham, finner lagmannsretten ikke suksessjonsforholdet tilstrekkelig godtgjort.

Ved hovedforhandling ved lagmannsrett er der ført en rekke vidner, hvorav mange nye. 2 vidner er dessuten avhørt ved en bevisoptagelse i Aker den 25. august 1937.

Under hovedforhandlingen er det desuten foretatt åstedsbefaring under deltagelse av retten, partene med prosessfullmektiger, like- som der på åstedet blev avhørt endel vidner.

Lagmannsretten er kommet til samme resultat som herredsretten.

Angående ørten og utstrekningen av den rett som Ola Eggen har ved Dalbusjøen bemerkes, at der om denne ikke finnes skriftlige dokumenter før skylddelingsforretningene av 1876 og 1894. Disse forretninger blev holdt i anledning av at brødrene Ola, Lars og Bergsvend Lilleøien solgte sine markslåtter til Svein Løvnes eller hans bo. De kunne ikke skape noen rett som selgeren ikke hadde før men de får etter lagmannsrettens opfatning en vesentlig betydning for sakens avgjørelse, idet de viser hvod selgeren dengang mente å råde over. I forretningen er br.nr.7 betegnet som "udelukkende markslått som er beliggende ved Dalbusjøens søndre ende", br.nr. 8 som anført "al hans markslått ved Dalbusjøen på dennes søndre dele" og bnr. 11 som "eiendom ved Dalbusjøen". Retten finner at disse betegnelser kun kan antas å omfatte avgrensede slåttestrekninger syd og øst for Dalbusjøen. Med herredsretten finner man skylddelingsforretningenes grensebeskrivelse adskillig uklær, men antar med denne, at markslåttene bare ligger på syd og østsiden av sjøen, derimot ikke mot vestsiden, hvor ankemotpartenes hytte ligger. Dette støttes også ved de iakttagelser retten gjorde under befaringen. Det kan derimot ikke tillegges betydning at skjøtet av 10. september

1923 fra Arne Løvnes til Ola Eggen og saksjonsakjste av samme år engis å omfatte salg av Dalbusjøen med omgivelser. Foruten at disse skjøter selvsegt bare kunne omfatte hvad der var skylddelt, finner man dessuten å bemerke, at de er kommet istand på et tidspunkt da der var oppstått strid om eiendomsforholdene ved Dalbusjøen. I denne forbindelse bemerkes dessuten at det er på det rene at der ved metrikuleringene i 1818 og 1867 og vedk. eiendom ikke er anført noe om fiskerettigheter ved Dalbusjøen.

Spørsmålet blir dernest om Ola Eggen og hans forgjengere ved hevd har vunnet noen større rett ved Dalbusjøen enn skylddelingsforretningene må antas å medføre. Det er opplyst at der gjennom lengere tid har pågått forskjellige bruk som strekker sig utover det terreng som omfattes av skylddelingene. Det er forklart av 13. vidne, Mikkel J. Berg, at der ikke blev slått på vestsiden, og av 15. vidne, Halstein Østensen Sundmoen, at det bare blev slått på syd eller sydostsiden av Dalbusjøen. Disse vidner slog i 1893 og 1895 henholdsvis for Ingulf E. Os og for leieren av Svein Løvnes's slåtterett. Det kan være mulig at Ola Eggen og hans forgjengere leilighetsvis har drevet noen slåtts utenfor området. Dette er imidlertid etter opplysningene ikke skjedd således at det herved finnes å være hevdet noen videregående rett. Eggen og hans forgjengere har dessuten leiet bort til havning for hester, varer og sauer. Dette er imidlertid ikke skjedd i en sådan utstrekning at det kan finnes å være foregått noen kontinuerlig bruk. Og avgjørende finner man det å være, at denne bruk er i strid med skylddelingsforretningene når den er foregått utenfor disse grenser. En bruk har derfor ikke kunnet foregå med den for hevd fornødne gode tro og bevisstnet om utøvelse av noen rett. Det samme gjelder for så vidt Eggen har leiet bort fisket og jakten. Det følger av rettens syn på hans rettigheter ved Dalbusjøen, at han ikke har noen enerett dertil og at han ved sin bruk, særlig ved bortleie i de senere år, ikke har kunnet hevde noen rett. Heller ikke har hans bruk for så vidt vært utelukkende, idet en rekke personer som har opplyst å ha jaktet og fisket der i det omhandlede tidsrom, har gjort gjeldende at de har utøvet det e som rettighetshavere i det samme som de mener foreligger i det omhandlede strøk. Det har etter rettens syn ikke vært nødvendig å løse spørsmålet om hvorvidt den rett det gjelder er en eiendomsrett eller bare en braksrett. Heller ikke anser man det nødvendig å avgjøre spørsmålet om strøket er et sameie og hvem der i så fall er de berettigede. Det er for sakens avgjørelse tilstrekkelig at Eggen ikke antas å ha noen rett til markslått der hvor de saksøkte har sett opp sin bu og sitt høst eller overhodet rett til å nekte andre

å fiske i sjøen.

Efter det anførte vil herredsrettens dom bli å stadfeste.

Retten finner at saken har frembudt så mange tvil at Ole Eggen har hatt grunn til å prøve også lagmannsrettens avgjørelse. Man antar derfor at sakens omkostninger bør opheves også for lagmannsretten.

Dommen er enstemmig.

D o m s s l u t n i n g:

Herredsretten dom stadfæstes.

Saksomkostninger for lagmannsrett tilkjennes ikke.

Rett avskrift bekreftes:

Kalle Johnsen